Anul IV — Sibiiu, Joi 26 Noemvrie (8 Decemvrie) 1887 — Nr. 268

TRIBUNA

Apare în fiecare di de lucru

Abonamentele

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un numĕr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază

Sibiiu, 25 Noemvrie st. v.

„Scopul meu a fost ca sĕ deștept pe Români și totodată ca vaietele noastre sĕ strĕbată pănă la locurile cele mai înalte, ca sĕ vadă și Maiestatea Sa, că nemulțumirea noastră e mare, și că suferințele noastre au ajuns de nu le mai putem suporta, pentru-că dacă eu ca general, care am sângerat pentru Tron și patrie, sûnt silit s'o fac aceasta, atunci trebue sĕ fie ceva putrĕd în împĕrăția noastră, și că trebue luate mijloace pentru sanarea rĕului".

Așa li-a dis generalul Traian Doda alegĕtorilor sei.

Scopul, mai presus de toate, 'i-a fost *sĕ-'i deștepte pe Români.*

Românii s'au deșteptat ei oare? — se deșteaptă? — aud ei glasul patriotului adevĕrat? înțeleg ei cuvintele scurte și lămurite ale lui?

Din di în di tot mai multe sûnt semnele, care arată, că se deșteaptă Românii, că aud glasul patriotului, că-'i înțeleg cuvintele.

Sûnt acum câteva sĕptĕmâni, când s'a publicat prima scrisoare a d-lui general Traian Doda cătră președintele dietei, pressa maghiară și cu deosebire cea guvernamentală s'a avêntat la cuvêntul *„minciună"*.

„Atunci, — dîceam noi, — când generalul Traian Doda vorbesce, sĕ face de rîsul și de ocara lumii, cel-ce cutează sĕ rostească cuvêntul „minciună".

„Românii ei înșiși se vor pronunța, dacă este ori nu adevĕrat ceea-ce a dis generalul Traian Doda, și adresa de aderență a Clujenilor poate sĕ fie prima, dar' oficioșii din Budapesta pot sĕ fie siguri, că nu are sĕ fie singura adresă de felul acesta."

Așa a și fost. Încetul cu încetul s'au pronunțat Românii din toate părțile țerii pentru linia de conduită indicată de dl general Traian Doda, nici unul însĕ n'a îndrăsnit a se pronunța contra ei.

Astădi oficioșii din Budapesta nu se mai încumet a pune la îndoială veracitatea afirmațiunilor făcute de generalul Traian Doda: ei tac și ar fi foarte mulțumiți, dac'ar tăcè și generalul.

Generalul însĕ nu tace, fiindcă vrea, ca „vaietele noastre sĕ strĕbată pănă la locurile cele mai înalte, ca se vadă și Maiestatea Sa, că nemulțumirea noastră e mare... că e ceva putrĕd în împĕrăția noastră.

Ei bine! — generalul Traian Doda, care „a sângerat pentru Tron și pentru patrie", nu e ori-și-cine: când vorbesce el, glasul îi strĕbate „pănă la locurile cele mai înalte".

Dacă totuși, în acele locuri, sgomotul făcut de alții ar fi atât de mare, ca glasul generalului Traian Doda sĕ nu fie înțeles, vom striga cu toții, ca sĕ rĕsune împĕrăția.

Ne-am pronunțat dintru început în cea mai inofensivă formă, prin adrese de aderență trimise omului ce se bucură de stima, de iubirea, de încrederea, de devotamentul nostru și publicate prin diare, pentru-ca sĕ se scie, cum ne-am pronunțat.

S'au adunat în urmă la Caransebeș șese sute de grănițeri, ca sĕ se pronunțe prin graiu viu, împreună, ca representanți ai unei poporațiuni de o sută de mii de suflete.

Dacă nu e destul nici atât, atunci, când va cere trebuința, va trebuì sĕ facem pretutindenea, cum au făcut grănițerii la Caransebeș.

Numai așa vom fi dovedit, că ne-am *deșteptat*.

Căci nu e vorba numai de frații nostri din Caransebeș, ci de noi toți, de onoarea noastră națională, de posițiunea noastră în viața publică a patriei noastre. Nemulțumirea tuturora e mare, toți nu mai putem suporta suferințele. Caransebeșenii merg deci înainte cu alesul lor, și noi trebue, dacă nu ne mai rĕmâne alta, sĕ mergem cu toții după dînșii.

Sĕ sperăm, că nu va fi nevoie de aceasta — și că se vor lua la timp cuvenitele mĕsuri pentru alinarea suferințelor noastre. Dacă însĕ manifestațiunea pacînică, dar' hotărîtă, a fraților nostri din Severin n'ar produce nici ea efectul cuvenit, nu ne va rĕmânè decât sĕ facem cu toții ca frații nostri din Severin și sĕ ne pronunțăm în masse pacînice, dar' hotărîte, ca sĕ se scie că, alesul grăniților dela Caransebeș nu representă numai cercul sĕu, ci pe toți Românii din țerile coroanei ungare.

Pentru aceste manifestațiuni trebue sĕ fim cu toții pregătiți.

Deocamdată sĕ asistăm ca privitori calmi și atenți la cele-ce se petrec în comitatul Severinului, sperând, că glasul generalului va strĕbate pretutindenea și pretutindenea va fi înțeles.

Adresă de aderență.

Alegĕtorii români ai cercului electoral Cristian, aparținĕtori partidului național, au trimis următoarea adresă generalului Traian Doda:

Domnule General!

Alegĕtorii români ai cercului electoral Cristian, întruniți astădi în conferență au luat cu mândrie la cunoscință bărbătească-'Ți păsire, prin care ca singurul representant a 3 milioane de Români, adresându-Te parlamentului ungar ai dat pe față nedreptățile ce se fac neamului românesc.

Te felicităm și noi din inimă pentru această păsire resolută, asigurându-Te totodată, că din inimă consimțim cu cele cuprinse în ambele acte ce le-ai adresat parlamentului.

Sĕ trăiesci la mulți ani Domnule general spre a putè apĕra Tronul, patria și națiunea.

Din conferența alegĕtorilor români aparținĕtori partidului național din cercul Cristianului, ținută în Sĕliște la 22 Noemvrie (4 Decemvrie) 1887.

Dr. *Nicolae Maier*, președinte. — *Nicolae Neamțu*, notar.

Bărbați de încredere:
Dimitrie Roman. Vasilie Iuga.

Revistă politică.

Sibiiu, 25 Noemvrie st. v.

Cercurile politice din Viena și Budapesta s'au pus, se vede, pe gânduri serioase din causa întăririi trupelor rusesci la granița austro-ungară.

Se simte în general, că dela convenirea Țarului cu împĕratul Wilhelm încoace atitudinea pressei rusesci s'a schimbat față cu Germania, și pressa panslavistă își varsă acum întreg veninul ei asupra Austro-Ungariei, atacându-o pe aceasta când din causa Galiției, când pentru Sêrbia, când pentru Bulgaria — când pentru Orleaniști. Ba diarele rusesci susțin chiar, că dacă falsificările cunoscute nici n'au fost făcute de monarchia noastră, s'au făcut, cel puțin, cu cunoscința și consentimentul ei. Mai mult! Diarul rusesc ce apare în limba germană „Herold" ia foarte în serios „rĕsăritul soarelui rĕsboiului" și exclamă: acel soare va ajunge la înălțimea meridională în diua, în care se va pune capĕtul alianței austro-ungare-germane, care, din norocire, nu este încheiată pentru vecie.

Și astfel înțelegem agitațiunea foilor vieneze și budapestane, între care excelează guvernamentalul nostru „Pester Lloyd". După-ce constatează pregătirile rusesci la granița monarchiei noastre și dice că, în urma acestora, ni se impune parola *„Toujours en vedette"*, „Pester Lloyd" își sfîrșesce primul seu dela 6 Decemvrie n. în următorul mod:

... Căci fie actualmente ori-și-cum dispositiunile și curentele în Rusia, cercurile normative de acolo tot ar trebuì sĕ se întrebe în momentul hotărîtor, dacă întru adevĕr au vre-un motiv plausibil pentru un rĕsboiu în contra noastră. Ele ar trebuì sĕ-'și dică, că noi încă nici odată n'am negat ori combătut țintele îndreptățite ale Rusiei; ele ar trebuì sĕ recunoască, că nouĕ nici prin vis nu ne trece, a încrucișa

---

Foița „Tribunei".

Roma învinsă.

— Tragedie în V acte. —

De **Alexandru Parodi.**

Traducere de *I. L. Caragiali.*

(Urmare.)

Actul V.

Câmpul scelerat. — O oară înai.te de revărsatul zorilor.

Scena I.

Luciu, Festu, Colegiul Pontificilor, Fabiu, Senatori, Caiu, popor, Opimia, Caeso, Lictori, gropari.

Când se ridieă perdeaua, Luciu, încungiurat de Colegiul Pontificilor, ocupă mijlocul scenei. Opimia, într'un lung vĕl negru, e îngenunchiată și nemișcată în fața mormêntului. Lictori o încungiură. Caeso păzesce dimpreună cu doi gropari mormêntul. Fabiu se află printre Senatori și oamenii din popor adunați împregiurul supremului Pontifice.

Luciu, (ridicând ochii spre cer.)

Tu, Vesto, ne faci Roma un sfânt oraș sacrat!
Acest oraș, odată prin tine venerat,
Adi măcar 'ți-e nevrednic, tot sfânt e, tot cu laur;
Chiar și pĕtat cu tină e aurul tot aur.
Noi nu, nu vom atinge cu brațul sacrileg
Culpabila ei frunte, pe care o proteg
A tale sfinte flacări: curată, ca și 'n ceasul
Când ea de prima oară l'altar conduse pasul,
Așa o vom depune în sinul tĕu cel sfânt,
În noaptea cea fecundă a negrului pămênt.
Copila-i pedepsită prin propria ei mamă.

(Înaintează spre mormênt și se adresează la Caeso.)

Ai așternut, tu Caeso, un pat? Ai pus de seamă
S'aședi o masă? Toate sûnt chiar cum am dis eu?
Și pâne-ai pus? Și apă? Și urna cu uleu?
Și cana cea cu lapte, și lampa de argilă?

Caeso.

Da! Toate sûnt în groapă, afară de copilă.

Luciu.

In criptă este vr'unul rĕmas dintre gropari?
Căci unul e de lipsă, cu brațe vii și tari,
Se sprijinească pașii fanaticei Vestale
Pe scările pedișe a treptelor fatale.

Scena II.

Aceiași, Lentul, Eniu.

Lentul (în dosul culiselor.)

Lăsați-mĕ!

Eniu (tot astfel.)

Nebune! Tu mergi la moarte!

Lentul (întră cu sabia 'n mână.)

Loc

(Audind glasul lui Lentul, Opimia trĕsare și ridică capul.)

Luciu.

Ce sgomot e acesta? Ce paloș vĕd, ca foc
Lucind prin noapte?

Lentul (răpedindu-se spre Luciu.)

Paloș de brav soldat, ce vine
Cu dorul sĕ lovească în Pontifex, în tine!

Luciu.

Cum? Tu, nelegiuite, ești tu? Lictori, pe el!
Mișelul!

Lentul.

Pentru Roma acest soldat mișel
Din pept sciù sĕ-'și verse prin taberi caldul sânge
Dar' voi, voi ce dați Romei? O fată care plânge,
E tot ce-'i dați, nemernici, și sânge pe nedrept!
S'o scì, că ori viață ori moartea am s'așteptat,
Eu am se scap în aste lungi clipe și fatale
Pe-Opimia, s'o mântuiu din lanțurile tale!
Desleagă-'i brațul, lasă-'i în liber mâna ei
Cea care făcea rugă, la cer. Uciși femei,
Tu Pontifex? Nevrednic de Roma și de soare!
Acest popor rĕsboinic vrea altă sĕrbătoare,
Preoți! și alte fapte: insulta s'o spĕlați
Nu 'n sânge de Vestală, ci 'n sânge de bărbați!
Învingerea e prețul vitejilor! Și vouĕ
Romanilor, v'a pus'o în mânile-amêndouĕ
Superbul Mars de-odată cu palosul de-oțel:
Învingeți dar' cu paloș! Sĕ urmărim cu el
Pe Vesta, pe deița fugară! Cu grămada!
Noi nu vrem alte jertfe, decât numai — cu spada!

Luciu.

Mars nu e numai singur al nostru, la rĕsboiu
Toți Deii de-opotrivă ne apĕră pe noi.
Popor roman, e vremea se rĕsbunăm adi cerul,
Ca el sĕ ne proteagă.

Lentul.

Sdrobiți-mĕ cu fierul,
Romanilor! Pe mine, căci eu sûnt sacrileg!
Prin moartea-'mi sĕ rĕsbună toți Deii, ceru'ntreg!
Eu singur sûnt de vină, că flacările sfinte
S'au stîns p'altarul Vestei, eu singur am cuvinte
Se cer perirea, singur sûnt vrednic de mormênt.

Luciu.

Destul! Ea-i osândită!

Lentul.

Preoți adi oarbe sûnt
A voastre inimi! Ochii sûnt orbi! A voastră-i crima;
Vestala n'a fost alta nimic decât victima
Lui Lentul.

Fabiu.

E de geaba! A ei mărturisiri
Desmint aceste vorbe!

Lentul.

Cu șoapte și priviri
Am amăgit un suflet și-o inimă curată!
Nu ea, sûnt eu de vină! Lucreția-i vinovată
Și ea pentru abusul și fapta lui Tarquin?

Luciu.

Tarquin —? Poveste veche! Privesce, zorii vin;
Vestala-i vinovată, ea trebue sĕ peară!

Lentul.

Mĕ 'ntorc atunci la tine, popor! la voi vreau dară,
Romani, sĕ-'mi plâng pĕcatul!

(își desvĕlesce peptul)

Dar' mai întâiu veniți
Aproape, puneți mână pe pieptul meu! Priviți
Pe fruntea mea aceste plăgi largi și vii de spadă:
Sûnt semn de vitejie și luptelor dovadă!
Și astădi drept rĕsplată, că sângele-'mi viteaz
A curs pentru voi șipot în dece lupte, adi
Vĕ dau tot ce-'mi rĕmase din lupte: toată fala
Și viața mea, dar' faceți sĕ pot scăpa Vestala!
Popor roman! Ucideți pe Lentul, nu pe ea:
Căci dînsa e victimă, dar' nu complicea mea.

Luciu.

Destul! Ea-i vinovată!

Caiu.

Ea trebue sĕ peară!

Lentul.

Așa vreau Deii? Asta-i dreptatea așa-dară
Pe-acest pămênt, dreptatea puternicilor Dei?

Luciu.

Porunca lor e aspră! Nu stăm de têrg cu ei!

interesele legale ale Rusiei în Bulgaria; că noi din parte-ne nu aspirăm în Peninsula-Balcanică la nimic altceva, decât la o desvoltare liniștită a lucrurilor și la o resolvare comună, conform tractatelor și cestiunilor pendente. Cercurile normative rusesci ar trebuì se recunoască și aceea, că atât noi cât și Germania totdeauna întindem bucuros mâna spre o înțelegere prietinoasă și pacînică, și dacă aceste și toate celelalte aprecieri meritorice tot nu sûnt de ajuns pentru de a înclina cumpăna în favorul păcii, acele cercuri rusesci ar trebuì să se întrebe, dacă să pot ele măsura cu puterea ligei de pace. Rusia stă astădi, din propria ei voință, isolată. La o alianță cu Francia Țarul Alexandru acum nu poate să se gândească. Aducă viitorul ori-și-ce în Francia, garanța pentru o stabilitate nu există... Cu o asemenea națiune împăratul Rusiei nu poate încheia nici o alianță în contra monarchiilor pacînice și iubitoare de pace. De aceea și pentru-că nu există causă pentru un rĕsboiu, de oare-ce Rusia stă isolată față cu cea mai puternică falangă —: în ciuda netăgăduitei seriosități a situațiunii și în ciuda atitudinei amenințătoare a Rusiei noi nu putem se credem, că rĕsboiul nu e inevitabil.

Alegerea lui Sadi-Carnot de president al republicei franceze pretutindenea a fost cu viuă mulțumire întimpinată. În Londra a făcut foarte bună impresiune și se consideră de un eveniment favorabil pentru menținerea păcii. Și în Petersburg au produs mare mulțumire evenimentele din Francia. Chiar și anti-francezul „Garașanin“ dice, că la Francia, care 'și-a redobândit stima ce a fost perdut-o, se poate conta și în politica internațională. Alegerea lui Carnot este acum un semn de pace mai bizuit ca ori-și-care altă alianță. Singur cercurile din Berlin nu par a fi tocmai mulțumite de resultatul alegerii congresului francez. Țiarului „Fremdenblatt“ 'i-se scrie din Berlin, că crisa și resolvarea ei a arĕtat, că în Francia nu se mai poate ținè cont de persoane, ci de curente; Grèvy ar fi fost omul, care între marginile putinței sale ar fi lucrat necontenit pentru pace și prin aceasta ar fi însemnat o anumită garanție. „Die Post“ nu așteaptă mult dela viitor. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ e reservat și încă nu se pronunță asupra alegerii lui Sadi-Carnot.

După o împărtĕșire ce o primesce din Londra țiarul „Extrablatt“, guvernul rusesc își pune în mișcare toate puterile, spre a îndupleca pe Poarta a ocupa Rumelia-orientală. În scopul acesta a informat pe ambasadorul turcesc din Petersburg, că Bismarck a declarat Țarului în Berlin, că Germania nu va participa la resolvarea cestiunii bulgare. Grecia, în înțelegere cu Rusia, a anunțat Porții, că ea va pretinde o nouă regulare a graniței, dacă în Rumelia-orientală nu se va restabilì *status quo*-ul în înțelesul tractatului de Berlin.

Dl Nelidoff a provĕdut cu parale pe Zankoff, spre a le împărți între refugiații bulgari, care se concentrează la granița bulgară și vor să organiseze de acolo conjurațiuni în Bulgaria.

Bihorul și maghiarisarea.

Sub acest titlu a apărut un articol în călindarul „Reuniunei maghiare pentru cultura poporului“, atribuit revisorului școlar al comitatului Bihor, Sipos Orbán.

Articolul fiind un program pentru maghiarisarea Românilor din Bihor, îl reproducem în întregul sĕu.

Nici chiar ura cea mai pătimașe a naționalităților nu poate afirma, că rasa maghiară din comitatul Bihorului îi persecută și îi maghiarisează pe Valachi; din contră am ajuns până la acel grad al gelosiei noastre naționale încât astădi toți adevĕrații patrioți maghiari ar trebui să se pună serios pe gânduri și să găsească mijloace, prin care s'ar putè împedeca perirea rasei maghiare. Trebue să întroducem mijloace noue pentru asigurarea înmulțirei *naturale* și a desvoltării numerice a rasei maghiare; trebue să fim cu ochii în patru, ca băieții și fetițele noastre se primească educațiune maghiară.

Să ne lăpĕdăm de gândul, ca prin forță și prin măiestrii sĕ-'i maghiarisăm pe Valachi. Primim cu bucurie și cu brațele deschise pe toți aceia, care vin de bunăvoie în mijlocul nostru, acei, care nu vor să fie Maghiari să rĕmână Valachi, dar' patrioți.

Să rĕmână Valachul, dacă vrea, Valach după gustul sĕu și după-cum îl taie capul, însĕ înainte de toate să fie patriot, dar' patriot în direcțiunea ideii de stat maghiar, ear' nu după voința individuală. Dacă nu am fi nevoiți nu am cerceta, că care anume dintre comunele bihorene au fost odinioară pur maghiare. Dar' sûntem nevoiți s'o facem aceasta, pentru-că Valachii caută a valachisa pe locuitorii maghiari dintr'unele comune pe motivul, că ei sûnt ori greco-catolici, ori greco-orientali, ca în comunele Darvas, Bedő, Érkenér, Értarcsa, Zsáka, Nagy-Léta, Almosd, Hosszu-Pályi și altele. Mii de cetățeni valachi de prin comunele Magyar-Ökrös, Magyar-Lugos, Csóhaj, Középes și Körösvölgy, au până în țiua de astădi nume maghiar, — dovadă că odinioară dînșii au fost Maghiari.

Trecem cu vederea mĕsurile neomenoase ale Valachilor: de a boteza pe Maghiari în confesiunea lor, de a-'i oprì să vorbească ungurește, de a valachisa cu forța numele comunelor și ale familielor, de astă-dată vom cerceta mijloacele înlesnitoare pentru împedecarea valachismului.

Ținem a constata *semel pro semper*, că noțiunea de „valach“ n'o întrebuințăm din preocupațiune sau din ură, ci din firma noastră convingere. La început Hunfalvy în urmă Réthy au dovedit în de ajuns, că noțiunea de „valach“ e de origine slavă și anume vlach = străin, prin urmare nu este un epitet batjocuritor din partea noastră. Noțiunea de „român“ are un trecut obscur în „Dreptul public“ al nostru, prin urmare în contra acestei pretențiuni absurde a Valachilor se va lupta fiecare Maghiar adevĕrat până la cea din urmă picătură de sânge. În urma noțiunei de „român“ regele României stăruia pre lângă absurditatea, ca dînsul să fie „regele tuturor Românilor“; tot în urma acestei noțiuni unele cercuri valache își fac ilusiuni „daco-române“; dar' aceste sûnt fleacuri, o scim noi cu toții, ba chiar mai mulți concetățeni valachi și buni patrioți sûnt de o vedere cu noi și recunosc, că aceste sûnt halucinațiuni de ale ultra-Valachilor. Acestor tendențe subversive declarăm resbel și statul maghiar nici odată nu va permite manifestarea mai acută a lor. Noțiunea de „român“ ar da nascere între Maghiari la multe demonstrațiuni acute.

Dacă Valachii vor abdice cu desĕvîrșire de aceste ilusiuni gugumănesci și se vor apropia de altarul patriotismului, atunci vor putè conta, afară de drepturile liberale ce le au astădi și la bunăvoința noastră pentru înaintarea lor culturală și se vor convinge toți Valachii de bine, că popor mai cavaleresc și mai generos ca cel maghiar, nu există pe fața pământului.

După aceste premise, trec la cele-ce 'mi-le-am propus a desvĕlì.

E adevĕrat că în Bihor mulți Maghiari s'au valachisat? Da, și acesta e un trist adevĕr. Aceasta ni-o dovedesce acel de două ori doi patru, ce în limba literară se numesce statistică.

Nu ne provocăm la recensementul făcut la 1552, când toate comunele Bihorului, afară de vre-o două, au fost maghiare, nu ne provocăm nici la numele maghiare a sute de familii, cari astădi nici nu par a sci că strămoșii lor au fost odinioară Maghiari neaoși. Ne mărginim în cadrul secolului present. După recensementul făcut la începutul acestui secol s'a constatat, că noi Maghiarii cu 47,000 de suflete sûntem în maioritate față de Valachi; această maioritate covîrșitoate a scădut până la recensementul din 1880 la 22.000 de suflete. Prin urmare o jumĕtate de secol a produs valachisarea a 25.000 de Maghiari. Ținem a constata, că nu 'i-am socotit pe Ovrei; nu că doară n'ar fi maghiari și dînșii, ci pentru-că numĕrul lor s'a înmulțit în acest secol dela 2200 până la 21,000 și dacă îi vom socotì și pe ei între Maghiari, atunci maioritatea noastră relativ e mai mare ca la începutul acestui secol. Trebue să fim însĕ cu băgare de seamă, că dacă nu ne punem cu toții umĕr la umĕr ca sĕ-'i remaghiarisăm pe Maghiarii valachisați, atunci desvoltarea noastră, cultura și causa noastră e pe veci perdută în Bihor.

Inmulțirea naturală e relativ mai mare la noi ca la Valachi; sûnt câteva comune maghiare ca Derecske, B.-Ujfalu, Diószeg, Szekelyhid și Báránd unde înmulțirea Maghiarilor e de tot îmbucurătoare.

Avem date positive și asupra comunelor, ai căror locuitori sûnt valachi, ca de exemplu în plasele: Központi, Szalárd, Margita și Cséfa; aceste plase cât privesce maghiarisarea ne dau resultate îmbucurătoare; în plasele Salonta, Tinca, Belin, Ceica și Vașcău maghiarisarea n'a câștigat prea mult teren. Un tablou dureros ne dă plasa Beiușului și a Aleșdului, unde Valachii dela 1850 — 1880 s'au înmulțit cu 15,536 de suflete. Valachii au venit acì din alte comitate și din munții Ardealului și s'au tras încetul cu încetul tot spre câmpie, până când în cele din urmă n'am aflat de acest primejdios potop de valachi. Aședându-se potopul Valachilor între noi pe mulți dintre noi 'i-au asimilat și astfel vechii Maghiari 'și-au perdut cu desevîrșire caracterul și obiceiurile lor. Dar' nu avem teamă așa mare de Valachi; dacă privim în giurul nostru nu vedem decât Maghiari, — numĕrul Maghiarilor este atât de mare încât pământul abia îi mai poate purta.

E însĕ din partea noastră o prea mare bădărănie, dacă îngrijindu-ne de pericolul ce ne amenință căutăm a băga vina la toate aceste în popii valachi, în dascălii lor, în guvern și în administrația comitatensă; sûnt unii care afirmă, că numai și numai acestia sûnt de vină la toate; popii și dascălii pentru-că fac treabă, guvernul și administrația comitatensă pentru-că nu împedecă această treabă.

E o prostie ca să pretindem dela popii și dascălii altor naționalități să nu se îngrijească de desvoltarea naționalității lor, ci să se îngrijească cam în ce mod ar putè împedeca valachisarea Maghiarilor. Noi am rîde în pumni dacă cineva ar îndrăsni să ne pretindă asemeni bădărănii.

Statul este chemat a apĕra drepturile noastre de cetățeni ai patriei. Noi sûntem de vină, că nelăsăm a fi valachisați, noi care nu ne păzim societatea noastră maghiară. Câte exemple am putè afla pentru ilustrarea afirmării noastre.

(Va urma.)

Petre Ispirescu.

Primim adi din Bucuresci trista scire, că Petre Ispirescu, „unchiașul sfătos“, amicul nostru și scriitorul poporal, cunoscut și publicului „Tribunei“ a încetat din viață în urma unui atac de apoplexie, Sâmbătă după ameadi, la vêrstă de abia 57 ani.

Cu încetarea din viață a lui Petre Ispirescu perdem pe unul din cei mai de valoare din scriitorii nostri poporali

Eată ce ne spune *Gion* în „Românul“ despre importanța scrierilor lui în literatura noastră.

Era singurul, care poseda în toată a lui bogăție, cu toate ale lui admirabile colori, cu toate ale lui meșteșugite întorsături, stilul popular.

Basmele lui Ispirescu sûnt o comoară de limba română.

In *Magnum Etimologicum*, dl Hăjdeu dă lui Ispirescu locul ce-'l va avè totdeauna în literatura română.

În cursul de limbă română ce făcea la școala limbilor orientale vorbite din Paris, dl Emile Picot explica basmele lucrătorului tipograf cu atențiunea și amĕnuntele ce se consacră pentru testele autorilor de mâna întâiu.

In Germania, revistele de filologie romanică și Magazinul din Lipsca, vorbind de România nu uită nici odată a da lui Ispirescu loc de frunte în lista autorilor români.

Pentru dl Bianu, bibliotecarul academiei române și pentru subsemnatul era o adûncă și românească plăcere a audì în adunările societăților de *folklor* și literatură populară, somități ca Gaston Paris, profesor la colegiul Franciei și membru al academiei franceze, precum și pe cei mai însemnați folkloriști ai Franciei, țicându-ne: *Votre Ispiresco dit dans les „Basme“* . . .; *Votre Ispiresco croit* . . . etc. etc.

In 1881 dând seamă în „Binele Public“ despre povestile unchiașului sfătos și despre snoave, pilde și ghîcitori, înregistram toate calitățile acestui blând și sfătos unchiaș. Scrisoarea ce Ispirescu îmi trimise la Paris în urma aparițiunii articolelor, scrisă cu acest știl, care mĕ încânta cum a încântat și va încânta pe toți Românii adevĕrați, este un model de modestie bătrânească, și de șagă, și de glume preste glume, făcute *cum pingui minerva* neaoș românească.

Astfel era Ispirescu totdeauna și în toate relațiunile lui.

Intinderea cunoscințelor lui în ale poporului român nu era egală, decât cu adorațiunea ce profesa pentru literatura poporală. Pentru Ispirescu a-'ți povestì un basm sau a-'l scrie era suprema fericire.

Colecțiunea de basme, un volum tipărit cu litere mici, o muncă colosală; aședarea ghîcitorilor în revista d-lui Gr. G. Tocilescu (Revista pentru istorie și archeologie) și în urmă admirabila întreprindere ce începuse: transformarea mitologiei păgâne în basme populare, aceste lucruri erau pentru Ispirescu fericirea vieții lui.

După ele, Ispirescu începuse a compune basme el singur.

„Noua Revistă“ care va apărè la 15 Decemvrie va avè un astfel de basm. Când 'l-a cetit în întrunirile sĕptĕmânale ale „Nouei Reviste,“ tinerii ce erau împregiuru-'i gustau adûnc farmecul acelui stil popular, care era numai și numai al lui Ispirescu.

Vineri seara spre Sâmbătă când a murit, Ispirescu a scris un basm. „Noua Revistă“ îl va publica.

Dacă tipografia română perde cu Ispirescu unul din cei mai neobosiți ai sĕi luptători, literile române plâng astădi pe unul din aceia, care au muncit mai cu folos a vĕdì Românilor și arĕta străinilor comorile nesfîrșite ale literaturei poporale române.

Memoria lui Petre Ispirescu, tipograful cel neobosit, unchiașul sfătos în cele bune, și folkloristul cel mai cunoscĕtor în ale poporului, va fi eternă, — căci eterne sûnt frumsețile literaturei poporale române. *Gion.*

Cronică.

Numire. Francisc Szuhányi, practicant în drept la tribunalul reg. din Cluj, a fost numit de practicant de concept în ministerul de interne.

*

Statute aprobate. Ministrul de agricultură, industrie și comerciu, sub Nrul 59,262 a. c., a provĕdut cu clausula de aprobare statutele reuniunii agronomice române a comitatului Sibiiului.

*

Cestiunea rsĕcumpĕrării regaliilor a fost din nou pusă pe tapet din partea ministerului de finance și este de a se aștepta resolvarea

---

Lentul.

O, false prejudețe, mișele voci! Aceste
Vĕ 'nchid a voastre inimi!

Luciu.

Tu serva naltei Veste,
Ridică-te!

(Opimia se opune. El se apropie și-'i ia vĕlul).

Aruncă acest vĕl prihănit,
Scoboară 'n groapă; ceasul osândei a sosit
Și Vesta te așteaptă.

(Îi arată mormêntul.)

Fabiu.

Așa curênd?

Luciu.

E pripă,
Căci țiua se revarsă, e ultima ei clipă.

Lentul.

Voi oameni buni, la mine! Popor brav, ajutor!
Nu sûntem oare 'n Roma? Barbari sûnteți?
Dar' jor,
Că nu o las! Imi apĕr adi dreptul meu! Copila
Să moară fără vină și nu vĕ prinde mila?
Mai mult preț am eu doară decât un om! Sûnt eu,
Eu Lentul; am s'o apĕr! Aici, cu brațul meu,
Chiar toți voi sĕ-'mi stați contra! Hah, milă omenească!
Opimia trăiesce, ea trebui să trăească!

(Se avêntă spre Opimia.)

Opimia.

Dar' e 'nzadar!

(Privesce cu ochi de lacrimi la Lentul.)

Pĕcatul adi cere-a fi spășit!
Eu te-am iubit, scii Lentul! Tu scii, cât te-am iubit
Dar' astădi — moartea, Lentul! Ea-i adi destinul meu!
Iubite, resignează, precum resignez eu
Nu tulbura a morții pretinderi cu suspine;
Trăiesce tu, trăiesce și —

(Își ascunde fața și suspină.)

plânge după mine!

Lentul (în genunchi.)

Vai! Soartea ta să fie adi soartea mea!

Opimia.

(Respinge pe Lentul și se apropie de mormênt.)

E sfânt
Acest mormênt: mĕ lasă să merg deci în mormênt
Senină. Respectează, așa cum se cuvine
La groapă-'i pe Vestala romană: ea devine
Aici augustă. Moșii ce legi ne-au hărăzit!
Eu port în mine crimă, căci Țeii au voit
Să fiu, trăind, a legei înfrângere, ear' moartă
Victorie: din suflet primesc această soartă,
Ca dar divin eu ceasul spășirii îl primesc!
Vai moartea pentru mine atât o prețuiesc,
Ca vis, ca o mustrare ce sufletu-'mi desleagă
Intreagă sûnt a Vestei, a morții sûnt întreagă.

(Va urma.)

ei cât de în curênd. In această privință se va forma un comitet de pricepători ai lucrurilor, care vor avè să clarifice cestiunea din toate punctele de vedere și se expună modul rèscumpèrării. Proiectul de lege asupra rèscumpèrării regaliilor se va aduce cu toate acestea abia în următoarea sesiune de toamnă a dietei, după-cum s'a exprimat însuși ministrul-president Tisza în exposeul seu financiar.

*

Proces de presă. Vestitul Waldapfel va intenta un proces ziarului „Pesti Hirlap" pentru articolul: „Omul, care se tutuiesce cu domnitori".

*

Alegerea de deputat în Szabadka. Cetim în „Neue Freie Presse" următoarele: Împărtășirile unor ziare, că cercetarea afacerilor de alegere ale lui Maurițiu Horvath ar fi definitiv încheiată, e cu totul neadevèrată. Cercetarea curge încă și se poate, că până la mijlocul lui Decemvrie nu va ajunge la resolvare. Mereu țin pază în Szabadka gendarmi și pentru susținerea ordinii între alegètorii neîndreptățiți, e de lipsă infanterie și cavalerie. Părerile oamenilor de încredere, care au întrevenit la alegere sûnt foarte agravatoare pentru președintele comitetului de alegere. Ambele partide se află de altcum foarte mulțumite cu activitatea imparțială a comisarului de cercetare George Szerb.

*

Liturghia slavă în Boemia. Propaganda pentru întroducerea liturghiei slave în Boemia ocupă teren din zi în zi mai mult. Organul lui Rieger, *„Hlas Národa"* spune, că în cercul Raudnitz, unde sûnt mai mulți Cechi tineri, vre-o 200 de părinți de familie au subscris o petițiune pentru întroducerea liturghiei slave în Boemia. Cei subscriși în petițiune amenință în toată puterea cuvêntului, că la casul neîmplinirii acestei cereri, ei trec cu toții la biserica ortodoxă.

*

Caută și ei pesci pe brazdă. Tristul fiasco al ultimei representațiuni teatrale maghiare din Brașov a pus mult venin în inimile cetățenilor maghiari de acolo. De ciudă și de nècaz se topesc bieții pe picioare și nu-'și mai află pace și alinare ca Dunărea, căci atâta rușine — feresce Doamne și pe autochtonii din Madagascar! Dar' oamenii cu minte pe loc se sciu reculege, și, când e vorba să diregi ce s'a stricat, dai nănală la „Kultur-egylet" și toate se fac bine ca din carte. Inspectorul școlar din Brașov, Koos Ferencz, a convocat o adunare în această privință și din sfatul adunării a eșit cuvêntul, că filiala din Brașov a „Kultur-egylet"-ului e singură numai chemată de a repara onoarea dilentantismului maghiar: filiala va organisa din sinul ei un comitet teatral, care numai odată are se bată cu piciorul în pământ și pe loc va rèsări o legiune întreagă de artisti bine formați, care să arete Brașovului ce pot ei.

*

Budapesta în lumină. Ieri un vigil de spital a întrat într'un hotel și, purtat de gândul sinuciderii, a turnat în vinul seu o cantitate bună de soluțiune de sublimat; bênd otrăvitul seu vin, a căd̦ut jos fără simțire. 'L-au transportat la spitalul Rochus. — Dragostea și sfada cu drăguțul ei au tulburat într'atâta mințile fetei Ana Lambert, care ținea locul de cassieră într'o cafenea, încât dînsa în „nemângăiata-'i durere" a beut soluțiune de fosfor și numai un pas a făcut până în raiul lui Mohamet. — Astă dimineață s'a găsit în pivnița hotelului „Național" cadavrul unei femei, a spèlătoresei hotelului. Femeea a pus de cu seară mâna pe cheia pivniței, a întrat tiptil în pivniță și apoi — ține-te! Trăia între buțile cu vin ca în sinul lui Avram și atâta s'a libovit singură cu dulcea beutură, până ce nu mai scia cum o cheamă și nu mai nimeria ușa. Bodogănind prin întunerec pe treptele pivniții, a căd̦ut de pe trepte cu capul în jos în tot de-alungul scărilor, și când a fost jos, ea era sus cu sufletul în raiu. Cadavrul 'i-s'a transportat la Rochus.

*

O palmă potrivită. Plină e Budapesta de așa numiții „betyári de trotoar", spaima fetelor oneste: domnișori cu frac și cilindre, care nu se rușinează a ataca în cele mai frivole moduri femeile de cinste. Le urmăresc pas de pas, le molestează cu observațiuni și se leagă de ele ca scaiul de oaie; apucăturile lor nerușinate nu se pot descrie. Cu deosebire fetele mai rușinoase sûnt expuse ca în fața morții, când au nenorocul să fie întimpinate de acesti vagabunzi, nu se pot scăpa de ei nici într'un fel: numai poliția te poate scutura de dînșii. Așa s'a întêmplat alaltăieri cu o fată a unui oficiant ministerial. Ea se întorcea acasă dela o petrecere, întovărășită de o servitoare, când de odată vede lângă sine pe un domnișor, care începe să-'i facă fel de fel de complimente. Fata nu rèspunde nimic, dar' cu atât mai multe întrebări îi face nechematul oaspe. Tot așa a mers lucrul, până-ce fata dă cu ochii de un amic al fratelui seu, un oficer în reservă, căruia îi spune ce pățesce cu respectivul domn „betyár." Oficerul, cunoscênd pe loc situațiunea, s'a apropiat de persecutatorul fetei și 'i-a tras o drăguță de palmă, de cugetai că se năruiesce cerul. Domnișorul, în loc să facă pași ca toți oamenii de cinste pentru repararea onoarei, s'a mulțumit frumos cu palma, s'a dus acasă și s'a culcat. A doua zi totuși a mers la poliție și a acusat cavalerul pe oficer pentru vătămarea — obrazului.

*

Decorațiuni române. Principelui de Neapole 'i-s'a conferit din partea regelui României ordinul „Steaua României". Celebrul artist Coquelin a fost decorat cu ordinul de comandor al „Coroanei României".

*

Tesaur prețios. Zilele acestea, scrie „Gazeta Buzeului", la Petroasa, în apropiere de locul unde s'a găsit cloșca cu pui, s'a descoperit un tesaur foarte prețios. Nisce vênători, trecênd pe acolo au găsit urmele acelui tesaur și chiar un capac de ceară, cu care a fost acoperit, și o monedă veche. Administrația urmărește cu cel mai viu interes descoperirea acestui tesaur.

*

Transport de material. De câteva zile se anunță o mare mișcare de trupe și de material în Rusia spre granița germană. Se îmbarcă la gara dela Kiew numèroase tunuri de campanie, care sûnt duse cu iuțeală la acea graniță. S'au trimis la Rowno și la Winnitza 24 furgoane de muniținni și 10 trăsuri de tren. Tot din gara dela Kiew s'au pornit 106 vagoane încărcate cu pușci. Mai multe batalioane de vênători au întrat în garnisoană la Sawalki și la Filipowo, și fortificațiunile dela Luisa se urmează cu mare grabă.

*

Marina rusă. Marina rusă s'a înavuțit cu un nou croisor-cuirasat, căruia s'a dat numele de: „Amintire din Azow". El va avè o iuțeală de 18 mile pe oară și poate încă și mai mult. Este alcătuit astfel ca să poată umbla douèzeci de mii de mile fără a fi nevoit să între în vre-un port. Ecuipagiul lui este de 500 de marinari și 25 de oficeri. Are 16 tunuri cu bătaie depărtată de 8 centimetri și două vase torpiloare. Marele duce George va face parte din ecuipagiu.

*

Ambasadorul englez din Paris, Lord Lyons a murit ieri dimineață. El s'a născut în 1817, a fost ambasador al Angliei în Constantinopol până la 1865, de atunci la Paris. Ca atașat al ambasadei engleze, el a petrecut multă vreme în Atena, apoi în Dresda, Florența și Statele-Unite ale Americei. Se spune, că el pe patul de moarte s'a reîntors dela confesiunea anglicană la religiunea catolică.

*

Puterea Țarului. Să povestesce, că la castelul din Fredensborg Țarul a dat de curênd o dovadă strălucită de forța lui fisică. După-ce un prestidigitator german, un oare-care Lowe, și-a terminat representația în fața Țarului, prinților și prințeselor, Țarul îi zise: — O să-'ți arăt o jucărie, pe care nu cred, că o vei pute imita. Zicênd acestea, luă un pachet de 52 cărți de joc noue și cu o singură și repede smucire le sfărșia pe toate de odată.

D. Ristici
despre
România.

(Urmare.)

Aceste nisuințe din partea celor mai multe dintre marile puteri îngrijiră pe oamenii de stat sêrbi. Căci chiar când Turcia n'ar fi fost încuragiată să se facă din principatele române o punte pe unde ar fi putut trece în Sêrbia, faptul singur al ocupării principatelor române ar fi făcut un precedent periculos, în principiu, ear' în practică o situație din cele mai rele pentru Sêrbia; ea ar fi constituit pentru noi o amenințare morală permanentă cu toate încredințările representantului Rusiei, că nici odată asemenea lucru nu s'ar putè întêmpla în Sêrbia.

Francia se închise într'o reservă, care rèmase o enigmă pentru Poarta, pe când era interpretată într'un mod favorabil de către Români. Dacă ne gândim, că Turcii mobilisase între Marea-Neagră și Dunăre puteri considerabile, (aproape 60.000) oameni trebue să admitem, că era lesne de a o hotărî să treacă Dunărea, dar' teama de a nemulțumi pe Napoleon al III-lea a reținut-o.

„Am cerut, 'mi-s'a spus la ambasada Franciei în termini ironici la adresa Porții otomane, am cerut prințului Cuza deslușiri asupra înarmărilor sale și când el ne-a rèspuns, „că voia numai să se apere pe el și pe Turcia„ noi ne-am declarat mulțumiți".

E natural, că Turcia în mijlocul atâtor greutăți se gândi la o retragere onorabilă. Recunoscênd regulamentul organic din 1830, precum și convenția dela Paris din 1858, după care cele două principate nu puteau avè împreună mai mult de 6208 soldați, marele vizir invită pe principele Cuza să-'și justifice înarmările, cari cuprindeau un numèr de trupe cu mult mai mare decât contigentul permis. In același timp sublima Poartă se întoarse în contra Sêrbiei. Ea ordonă lui Osman-Pașa, valiu de Bosnia, sau cel puțin îl autorisă după propunerea lui să înarmeze câți mai mulți Basi-bozuci și de a-'i trimite la frontăria Sêrbiei. Poarta, precum și Osman-Pașa însuși socoteau se ridice numèrul Basi-bozucilor la 50.000, dar' după raporturile oficiale de abia s'ar fi putut întruni 25.000 de oameni.

Eată Turcia, care ia față de vasalii sei din Europa, dacă nu o atitudine pe față ostilă, dar' cel puțin plină de amenințări și de pericole. Cunoascem cuvintele, care au hotărît pe Poarta otomană să iee o asttel de atitudine față cu principatele române; dar' ne întrebăm, care puteau fi motivele ce au făcut-o să iee aceeași măsură în privința Sêrbiei? Fiind cunoscut, că principiile fundamentale ale ori-cărei politice sănătoase opresc categoric de a provoca în același timp mai mulți adversari, cum oamenii de stat turci de pe acele timpuri, pe care 'i-am vèd̦ut totdeauna prudenți și circumspecți — au putut fi împinși ca să deroage dela această regulă?

Sublima Poartă era totdeauna mulțumită de a avè pentru dînsa cel puțin o voce în consiliul european și în împregiurările, de care am vorbit, fiind susținută de Rusia și de Austria, și îndărătul acestora și de Prusia militară, s'a crez̦ut probabil, în nisce condiții așa de favorabile ca să-'și permită ori-ce. Drept aceea voia să facă act de autoritate față cu vasalii sei, care își îndreptau toate puterile spre un scop mic, emancipația de sub dominația turcă.

Turcia fiindcă era încredințată de veleitățile vasalilor sei crez̦ù de datoria sa de a se întoarce în contra Sêrbiei. Pe de o parte însè ea era excitată de către Osman-Pașa și pe de altă avea oare-cari temeri în contra expedițiilor lui Garibaldi. Poarta se temea cu deosebire ca Sêrbia să nu între în relație cu elementele revoluțiunii din Italia în capul căreia se găsia Garibaldi. Informații de sorginte autorisată o însciințau într'adevèr, că marele patriot italian făcea planul unei expediții afară din Italia și aceste sgomote primiră confirmația lor în cercurile diplomatice din Constantinopol.

Insè ce legătură putea exista între mișcarea revoluționară din Italia și Sêrbia?

In sferele dirigente din Europa părea opinia fundată, că principele Mihail n'avea nimic de comun cu revoluția în înțelesul ce se dă de ordinar acestui cuvênt în Occident. Totuși erau de părere, că încercările lui Garibaldi puteau să reagite asupra Sêrbiei, care odată în curent ar fi încercat poate de a rescula provinciile limitrofe de sub dominația directă a Turciei.

Dar' toate aceste păreri rèmânênd fără nici o urmare și oamenii de stat otomani recunoscênd în sfîrșit, că Sêrbia n'avea intenție de a eși din reserva sa, simțind pe de altă parte trebuință de a justifica mèsurile extreme luate în potriva noastră, Poarta se execută mai întâiu pe calea de representațiune. Intr'adevèr la 9 Martie din același an comisarul sublimei Porți venì se vadă pe dl Garachanine, ministrul afacerilor străine, împuternicit de o listă completă a „pècatelor sêrbe". El expuse ministrului principelui Mihail, că sgomotul se rèspândise prin Bosnia, cum-că guvernul din Belgrad arma în grabă locuitorii de pe fruntăriile Bosniei, ceea-ce neliniști mult pe Turcii din aceste provincii, și îngrijà pe Poarta însași. Ali-Bey întreabă în sfîrșit dacă aceste sgomote erau fundate.

Dl Garachanine se arètă că era foarte mirat, fiindcă Porții otomane îi trebuì atâta timp spre a cere explicații într'o atacere de așa importanță și c'a așteptat ca Osman-Pașa să înarmeze pe Bosniaci. Ministrul țèrii făcù imputări amare comisarului turc pentru politica de neîncredere, pe care cabinetul din Costantinopol părea a urmări sistematic în privința Sêrbiei, ai cărei neamici credeau ca o datorie să bănuească în tot minutul guvernul princiar.

Astfel se vorbise de o alianță între Sêrbia, România, Grecia, Unguri și Garibaldi; s'a zis de asemenea, că principele Mihail adoptase pe principele de Montenegro; că armata sêrbă era deja gata de a pornì, etc. etc. Toate aceste acusații pe cât de stupide pe atât și de rèu fundate, găseau un ecou fidel la Constantinopol unde autorii acestor infame denunțări, în loc de a fi pedepsiți, fuseseră încuragiați de a urma meseria lor rușinoasă și adesea chiar rèsplătiți . . .

Față cu România demonstrațiile Porții nu avuseseră mai mult succes. Principele Cuza remase nestrèmutat în politica sa cu privire la curtea suzerană. Armele pe cari le adusese din străinătate treceau prin Bosfor sub deosebite pavilioane; o naie austriacă a fost chiar arestată la Sulina; dar' năile franceze nu se dăduseră învinse. La representațiile Porței privitoare la pretinsele înarmări, Principele Cuza ținù o cuvêntare puternică și dădù oamenilor de stat turci o bună lecție asupra drepturilor și datoriilor țèrii sale. Mergea până acolo ca să facă să presimță primirea ce s'ar face trupelor turcesci în casul unor ocupări a principatelor: și ce e mai mult acest om hotărît și tenace se decise în aceste momente de încurcătură să ia un demers extrem.

Intocmai precum altă dată acordase Sêrbiei charta sa din 1838, asemenea Valachia și Moldova primiră în 1858 un fel de constituție a puterilor reunite la congresul dela Paris din același an.

După actul acesta internațional principatele române deveniau țeri constituționale cu corpurile legislative elective. Dar' fiind separate politicesce una de alta, ele aveau un semn de organ comun, o „comisie centrală„ cu reședința în Focșani. Această comisie prepara legile, cari puteau avè un interes comun pentru ambele țèri.

Principatele române, tot atât cât și Sêrbia, împedecate de a se constitui libere și de ele înseși, se găsiau în mod silit necontenit în luptă cu instituțiile străine.

Ori-cine își aduce aminte încă de nenumèratele greutăți ce avea de învins Sêrbia sub acest raport. In principatele române mecanismul statului nu era mai puțin complicat și contrar cu spiritul poporului. De aceea și tendențele de unitate națională deveniau din ce în ce mai puternice.

Din nenorocire actul internațional, de care a fost vorba mai sus, constituia o pedecă serioasă la realisarea acestui fapt, cu atât mai mult cu cât puterile se arètau foarte geloase de dreptul ce-'și arogaseră de a se amesteca în afacerile interioare ale principatelor. (Va urma.)

Varietăți.

(Într'un minut.) Cine nu e convins oare, că într'un minut, a 1440-a parte a zilei nu se întêmplă nimic sau foarte puțin? Și cu toate acestea: Intr'un minut pământul face un drum de mai bine de 1786 de chlm. în spațiul infinit. Intr'un minut soarele face vre-o 486 chlm. spre steaua Z din constelația lui Ercule, trăgênd după dînsul tot strălucitul cortegiu de stele, pe care atracția le-a făcut sateliții lui. Intr'un minut lumina strèbate micul drum de 308.000 chlm., cam a opta parte din distanța enormă, care desparte soarele de pământ. Intr'un minut trec prin plumânile omenirii (calculându-se un miliard de suflete) vre-o 6.944,444 metri cubi de aer și în fiecare minut, fiecare locuitor al globului respiră în termin de mijloc de 20 de ori. Intr'un minut un om consumă, cu respirația, 15 centigrame de cărbune, sau 9 grame pe ceas. Intr'un minut se poate da nascere la 60 sunete grave de 60 vibrații pe secundă sau la 60 sunete acute, de 400.000 vibrații pe secundă. Intr'un minut sunetul face în mijlocie un drum de 20 de chlm. Câți oameni se nasc apoi, și câți mor pe suprafața pământului într'un minut? Cât se vorbesce? câte învêrtituri de roate de mașini se întêmplă, câtă mișcare, acțiune, putere se cheltuiesce? Ce sumă enormă nemèsurată de lucruri să representă ce prin acel nimic, care se numesce un minut!

(Un profesor de limbi de papagal.) Judecătorul: Acusat, cum te numesci? Acusatul: Matache. Jud.: Matache... și mai cum? Acus.: Cum și mai cum? Jud.: N'ai alt nume? Acus.: Îmi zice și profesorul. Jud.: Ce fel de profesor? ești acusat de vagabondagiu. Acus.: Nu se poate, domnule președinte; de trei ani de zile stau în același loc. Jud.: Ce profesie ai? Acus.: Profesor. Jud.: Ce fel de profesor? Acus.: Profesor de limbi de papagal. Jud.: Ce însemnează asta? Vrei să iei în bătaie de joc tribunalul? Acus.: Nici decum, domnule judecător, învèț pe papagali să vorbească. Jud.: Asta zici că e o profesie? Acus.: Nu pot să fie toți bancheri. Jud.: Ai zis că ai casă. Unde stai? Acus.: La domnul Ciulic. Jud.: Cine-i acela? Acus.: Uite d-lui de colo, 'l-am adus de mărturie. Jud.: (către dl Ciulic): E adevèrat că acusatul stă în casa d-tale? Martorul: De... stă și nu stă... Are o odaie care nu e o odaie; în sfîrșit, ca să spun drept, îl cunosc și nu-'l cunosc... Jud.: Caută de te explică mai lămurit. Mart.: Ei, — mè explic și nu, cum socotiți... Jud.: Acest om lucrează cu d-ta? Mart.: Lucrează și nu lucrează... după cum se întêmplă. Jud.: Dar' în sfîrșit, locuiesce în casa d-tale, da sau nu? Mart.: Locuiesce, da și nu... Jud.: Abusezi de răbdarea tribunalului. Mart.: Abusez și nu abusez!... faptul e, că Hatache vine să doarmă noaptea în podul casei mele. Doarme sau nu doarme; dar' îl aud sforăind... Jud.: (către Matache): Și dici că acesta e un domiciliu? Acus.: De, nu pot să stee toți pe podul Mogoșoaei! de altfel, chiar dacă aș avè bani, la mine nu joacă rol mare, dar' n'aș sta în podul Mogoșoaei, că m'ar supèra sgomotul de birji... Dar' sûnt slobod să dorm unde-'mi place și domnul Ciulic poate să spună, că sûnt om de treabă. Mart.: Da... nu cred să fie omorît pe nimeni din cunoscințele mele. Matachi profesorul e condamnat la opt zile închisoare corecțională.

Posta ultimă.

Viena, 6 Decemvrie n. Scirea sensațională din „Kölnische Zeitung", din „Pester Lloyd" și din Journal de Debats", că se concentrează multe trupe rusesci la granița germană și la cea austriacă, produce sensație. „Fremdenblatt", organul lui Kálnoky, zice: Față cu provocările rusesci se impune necesitatea, de a nu rèmânè îndèrèptul pregătirilor vecinului.

Serviciul telegrafic
al
„TRIBUNEI".

Budapesta, 7 Decemvrie n. Foaia oficială publică numirea mareșalului-ilocotenent contele Andreiu Pálffy de căpitan al gardei de corp unguresci.

După o depeșă ce „Nemzet" o primesce din Berlin, **puterile interesate au interpelat pe guvernul rusesc în privința concentrărilor de trupe la granițe.**

Viena, 7 Decemvrie n. „Fremdenblatt" organul ministrului Kálnoky, zice, că **siguranța monarchiei ar putè pretinde contramèsuri corèspundètoare.**

Berlin, 7 Decemvrie n. „Die Post" zice, că la lovitura îndreptată în contra Austro-Ungariei aliate, Germania n'ar privì în liniște.

Berlin, 7 Decemvrie n. „National Zeitung" e de părere, că concentrările sûnt prea puține pentru rèsboiu, prea mari pentru pace, și pentru un rèsboiu ofensiv la toată întêmplarea insuficiente. Trebue așteptate declarările guvernului rusesc.

Londra, 7 Decemvrie n. „Standard" privesce în puterea aplecării spre pace a Germaniei, în ciuda tuturor îngrijirilor, cea mai sigură garanță de pace.

Redactor responsabil: **Adrian Cașolțanu.**

Burss de Budapesta

din 6 Decemvrie st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	99.75
„ „ hârtie „ 5%	85.75
Împrumutul căilor ferate ung.	149 50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	95 75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	112 50
Bonuri rurale ung	104.50
„ „ „ cu cl. de sortare	104.—
„ „ „ bănățene-timișene	104.—
„ „ „ cu cl. de sortare	104.—
„ „ transilvane	104.50
„ „ croato-slavone	—.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	99 50
Împrumut cu premiu ung.	124 75
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	124.75
Renta de hârtie austriacă	81.30
„ „ argint austriacă	82.75
„ „ aur austriacă	111 75
Losurile austr. din 1860	134 50
Acțiunile băncei austro-ungare	885.—
„ „ de credit ung.	285 40
„ „ „ „ austr.	279 30
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	102.—
Argintul	—.—
Galbeni împărătesci	5.92
Napoleon-d'ori	9.94
Mărci 100 imp. germane	61.80
Londra 10 Livres sterlingi	126.61

Cursul pieței din Sibiiu

din 7 Decemvrie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.43	vênd.	8.48
Lire turcesci	„	11.20	„	11.25
Imperiali	„	10.20	„	10.25
Ruble rusesci	„	1.09	„	1.10

LOTERIE.

Tragerea din 7 Decemvrie st. n.

Sibiiu: 85 77 75 37 41.

Vechile, vestitele și veritabilele

Picături de stomach ale St. Iacob

Spre vindecarea sigură a boalelor de stomach și de nervi, și a acelora, care până acum au resistat tuturor medicamentelor, în special, a catarului de stomach cronic, a convulsiunilor, a simțemintelor de spaimă, baterii de inimă, durerii de cap etc. — Detailuri în prospectul ce se află alăturat la fiecare sticlă. — Se află în farmacii **à 60 cr. sticla mică** și **1 fl. 20 cr. sticla mare.**

Depositul principal: În apot. lui I. de Török, în Budapesta. Deposituri: apoteca „La crucea de Genf“, în Sibiiu și apoteca Dr. Rothschneck, în Dobrițin.

[508] 2—13

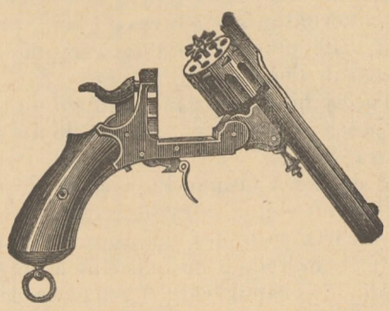

Carol F. Jickeli

în

Sibiiu

trimite la cerere franco și gratuit

lista prețurilor ilustrată

despre

pusci, revolvere, părți constituitive ale armelor, cartușe, capsule, recuisite de vênat și de duel. [521] 2—8

Scut în contra iernii!

[518] 3—15

Frumos! Cald! Elegant! Ieftin! Impermeabil în contra frigului și a umedelii sûnt

Jachetele mele entent de earnă pentru domni și dame

produse de cea dintâiu fabrică de jachete de dame și domni din Viena, pentru ne mai pomenitul și de necrezutul preț ieftin de numai

fl. 1.80

Jachetele mele de earnă pentru domni și doamne sûnt cea mai călduroasă și totodată cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, căci ele țin corpul cald, scutesc de răceală, se dau după ori-ce trup și produc prin **colosala lor eftinătate sensație generală.**

20,000 bucăți s'au vêndut deja.

Ori-cine, care voesce sĕ aibă o jachetă frumoasă, călduroasă și trainică, se comandeze numai decât, deoare-ce sosesc comande în massă și **în cel mai scurt timp** se va vinde întreg depositul.

Singur și unic a se procura: **negustoria de export de jachete din Viena**

J. HEMMER, WIEN,

III., Krieglerstrasse II.

La comande ajunge însemnarea, dacă are sĕ fie mare, mijlocie ori mică. Expedări pe postă în toate părțile lumii în restimp de 24 oare pre lângă rambursă ori **trimiterea înainte a prețului.**

Dintre **firmele stràine** sûnt representate:

BLÜTHNER, furnisor reg. săs. de curte **în Lipsca,** (foarte renumit și întrece ori-ce laudă).

C. J. QUANDT, fabricant reg. de pianuri de curte **în Berlin,** (solid și **foarte fin.** Adjustarea perfectă).

Fabrica APOLLO, **Dresda,** (fabricat bizuit, foarte ieftin și adjustat încântător).

Dintre **fabricele din Viena** sûnt representate:

HOFMANN, **mignon 450 fl., piano scurt 480 fl. v. a.** (mare și plăcut la sunet).

BERGER, **piano scurt 360 fl., mignon negru 420 fl. v. a.**

Pianuri alese

[520] 2

în

negustoria de pianuri a lui HELDENBERG

în Sibiiu.

Piano scurt, mignon și pianino.

Toate pianurile le furnisez **cu mult mai ieftin** de cum le poate cumpĕra ori-care negustor; procurându-le direct; afară de aceasta **cele mai bune alese în fabrici de un om de specialitate,** prin urmare nu numai alese prin oare-care pianist bun. Pentru judecarea bunei construcțiuni al unui piano sĕ mai recere pre lângă a scì cânta pe el și alte cunoscințe speciale și experiențe.

Garanța de mai mulți ani se înțelege de sine.

Dintre **firmele din Viena** sûnt representate:

BÖSENDORFER, furnisor de curte, **mignon, 7 octave 600 fl., piano de concert 800 fl. v. a.** (Cel mai briliant piano).

SCHWEIGHOFER, fabricant de curte, **mignon, 7¼ octave, 650 fl., piano 580 fl. v. a.** (Fabricat nobil, cunoscut din vechime).

PROKSCH, **pianino 400 fl., piano scurt 480 fl., piano scurt patent 530 fl., mignon 500 fl., negru gravat 580 fl.** (Piano de casă fin și plăcut).

POKORNY, (învĕțăcel de a lui Bösendorfer) **mignon 450 fl., piano scurt 440 fl. v. a.**

Farmacia I. PSERHOFER Viena

la „mĕrul de aur al imperului“. Singerstrasse 15.

Pilule curățitoare de sânge mai nainte numite **Pilule universale,** merită cu tot dreptul numirea din urmă, fiindcă în adevĕr nu există boală, la care aceste pilule sĕ nu-'și fi dovenit deja de o mie de ori efectul lor binefăcĕtor. În casurile cele mai desperate, în care celelalte medicamente s'au întrebuințat fără nici un efect, după folosirea acestor pilule s'a dobândit în nenumĕrate casuri și în timp scurt, însănĕtoșare deplină. **1 cutie cu 15 pilule 21 cr.; un pachet de 6 cutii 1 fl. 5 cr.; comande cu ramburse nefrancate 1 fl. 10 cr.**

Pre lângă trimiterea înainte a prețului costă împreună cu expedarea scutită de porto: 1 pachet de pilule 1 fl. 25 cr.; 2 pachete 2 fl. 30 cr.; 3 pachete 3 fl. 35 cr.; 4 pachete 4 fl. 40 cr.; 5 pachete 5 fl. 20 cr.; 10 pachete 9 fl. 20 cr. Mai puțin de un pachet nu se poate trimite.

Au sosit o mulțime de scrisori, prin care consumenții mulțumesc pentru redobândirea sănĕtății lor în cele mai deosebite și mai grele boale. Fiecare, după-ce va folosì acest medicament, îl va recomanda mai departe.

Reproducem câteva dintre mulțimea de scrisori de recunoscință.

Leongang, 15 Maiu 1883.

Preaonorate Domnule! Pilulele d-voastre produc adevĕrată minune; ele nu sûnt ca alte multe mijloace lăudate, ci ele ajută întru adevĕr aproape pentru toate.

Din pilulele procurate la Pasci cele mai multe le-am împărțit amicilor și cunoscuților și au folosit tuturora, chiar și persoane de o etate înaltă și cu diferite boale și dureri au dobândit prin ele, dacă nu sănĕtatea completă, dar' totuși o îmbunătățire însĕmnată. Te rog dar' sĕ-'mi trimiți earăși cinci pachete. Dela mine și din partea tuturora câți am avut norocirea a ne redobândì prin pilulele d-voastre sănĕtatea, — cea mai intimă mulțumită

Martin Deutinger.

Bega-St.-György, 16 Februarie 1882.

Onorate Domnule! Nu Vĕ pot îndestul exprima mulțumită pentru pilulele d-voastre, deoare-ce pre lângă ajutorul lui Dțeu, muierea mea, care a suferit ani îndelungați de *miserere*, s'a vindecat prin pilulele curățitoare de sânge ale d-voastre de această boală, și deși deocamdată mai trebue sĕ folosească, totuși sănĕtatea ei e atât de recreată, încât poate sĕ-'și caute earăși cu vioiciune tinerească de toate ocupațiunile sale. De această mulțumită a mea Vĕ rog sĕ faceți us pentru binele tuturor suferitorilor și vĕ rog totodată pentru trimiterea din nou a acelor două cutii de pilule și două bucăți de săpun chinezesc. Cu deosebită stimă, devotat

Aloisiu Novak.
Grădinar suprem.

Stimate D-le! Presupunênd, că toate medicamentele d-tale vor fi tot așa de bune ca **renumitul d-tale balsam în contra degerării,** care în familia mea a făcut un sfîrșit repede mai multor casuri de umflări de degerare, pre lângă toată neîncrederea mea în așa numitele mijloace de vindecare generale, m'am hotărît totuși a începe cu pilulele depurative ale d-tale, pentru a bombarda cu aceste mici globuri durerile mele îndelungate de hemorrhoide. Fără întârdiere trebue sĕ-'ți mărturisesc, că suferințele mele vechi după o întrebuințare de 4 sĕptĕmâni, au încetat cu totul și că recomand în modul cel mai călduros în cercul amicilor mei aceste pilule. N'am nimic în contră și dacă vei face întrebuințare de aceste șire, — dar' fără de publicarea completă a numelui.

Viena, 20 Februarie 1881. Cu toată stima **C. v. T.**

Balsam de degerături de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscut ca cel mai sigur remediu în contra degerăturilor de tot felul, cum și pentru vindecarea de rane vechi etc. 1 burcănel 40 cr., expedat franco 65 cr.

Balsam de gușe, mijloc probat în contra gușii. Un flacon 40 cr., expedat franco 65 cr.

Esența de viață (picături de Praga) în contra stomacului stricat și a durerilor provenite din aceasta de tot soiul, un leac excelent de casă. 1 flacon 20 cr.

Esență de plantan un mijloc de casă general recunoscut și excelent în contra gûturarului, răgușelii, a tuselor dureroase, etc. Un flacon 50 cr., două flacoane expedate franco 1 fl. 50 cr.

Alifie americană de reumatism, remediul cel mai bun pentru toate relele reumatice, ca: durere de osul spinărei, junghiuri, ischiaș, migrenă, dureri de dinți, de cap, de urechiă, etc. etc. 1 fl. 20 cr.

Licor de ierburi alpine de W. O. Bernhard. 1 flacon 2 fl. 60 cr., ½ flacon 1 fl. 40 cr.

Esență pentru ochi de Romershausen. 1 flacon 2 fl. 50 cr., ½ flacon 1 fl. 50 cr.

Prav în contra asudării picioarelor. 1 cutie 50 cr., expedat franco 75 cr.

Pomadă de Tannochinină de I. Pserhofer, de un șir de ani recunoscută ca cea mai probată dintre toate remediile pentru crescerea pĕrului un borcan mare elegant 2 fl.

Alifie universală probată de prof. Steudel, la rane de împuns și lovituri, la toată specia de umflături rele, la umflături ce erump în mod periodic la picioare, la ranele și aprinderile de țițe și la multe alte boale de acest soiu.

Sare universală de curățenie de A. W. Bullrich. Un medicament excelent de casă în contra tuturor urmărilor ale îndigestiunii: ca durere de cap, ameteală, cârcei la stomac, acreală în gût, suferințe haemorodiale, încuiere etc. 1 pachet 1 fl.

Rachiu de drojdii o scticlă 60 cr.

Afară de preparatele numite aici se mai află în deposit toate specialitățile farmaceutice indigene și străine ce au fost anunțate în ziarele austriace, și articolele, ce nu se află în deposit, se procurează prompt și ieftin.

Expedări pe postă se efectuează grabnic pre lângă trimiterea înainte a prețului, ori pre lângă rambursă postală.

Trimițêndu-se înainte prețul (mai bine prin asignațiune postală) porto se face mult mai ieftin, decât cu rambursă. [515] 3—12

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula.**